

Vendim nr. 2 datë 10.01.2024

Kolegji i Gjykatës Kushtetuese të Republikës së Shqipërisë, i përbërë nga:

Elsa Toska,	Kryesuese
Illir Toska,	Anëtar
Genti Ibrahim, i,	Anëtar

në datën 10.01.2024 mori në shqyrtim paraprak kërkesën nr. 56 (A) 2023 të Regjistrit Themeltar, që i përket:

KËRKUES: **ALTIN BELULAJ**, përfaqësuar nga avokat Julian Kola, me prokurë të posaçme.

OBJEKTI: Shfuqizimi i vendimit nr. 00-2023-1112 (198), datë 03.07.2023 të Kolegjit Penal të Gjykatës së Lartë, si i papajtueshëm me Kushtetutën e Republikës së Shqipërisë. Kthimi i çështjes për rigjykim në Gjykatën e Lartë.

BAZA LIGJORE: Nenet 41, 42, 131, pika 1, shkronja “f”, 134, pikat 1, shkronja “i” dhe 2, si dhe 142, pika 1, të Kushtetutës së Republikës së Shqipërisë (*Kushtetuta*); neni 6 i Konventës Evropiane për të Drejtat e Njeriut (*KEDNJ*); nenet 27 e vijues të ligjit nr. 8577, datë 10.02.2000 “Për organizimin dhe funksionimin e Gjykatës Kushtetuese”, të ndryshuar (*ligji nr. 8577/2000*).

Kolegji i Gjykatës Kushtetuese (*Kolegji*), pasi dëgjoji relatorin e çështjes Elsa Toska, shqyrtoi kërkesën, dokumentet shoqëruese, si dhe diskutoi çështjen në tërësi,

V Ë R E N:

I

Rrethanat e çështjes

1. Prokuroria pranë Gjykatës së Rrethit Gjyqësor Vlorë ka regjistruar dhe dërguar për gjykim çështjen penale në ngarkim të kërkuesit dhe bashkëpandehurve të tjerë, të akuzuar për kryerjen e veprave penale “Kalimi i paligjshëm i kufirit shtetëror”, në bashkëpunim dhe “Dhënia ndihmë për kalim të paligjshëm të kufirit”, në bashkëpunim, të parashikuara nga nenet 297/2, 298/3 dhe 25 të Kodit Penal (KP).

2. Me vendimin nr. 13, datë 24.01.2005, Gjykata e Rrethit Gjyqësor Vlorë ka vendosur deklarinin fajtor të kërkuesit për veprat penale “Kalimi i paligjshëm i kufirit shtetëror” dhe “Dhënia ndihmë për kalim të paligjshëm të kufirit”, si dhe dënimin e tij respektivisht me 10 vjet e 25 vjet burgim. Në zbatim të nenit 55/1 të KP-së, kjo gjykatë ka vendosur dënimin e kërkuesit me një dënim të vetëm, të përbërë nga dënimi më i rëndë i shtuar, duke e dënuar atë përfundimisht me 25 vjet burgim. Po kështu, bazuar në nenin 34/5 të KP-së, gjykata ka vendosur edhe dënimin me gjobë në vlerën 1.000.000 lekë. Ky vendim është lënë në fuqi me vendimin nr. 461, datë 27.12.2005 të Gjykatës së Apelit Vlorë, ndërsa Gjykata e Lartë, me vendimin nr. 536, datë 22.06.2007, ka vendosur lënien në fuqi të vendimit të gjykatës së apelit për sa i përket deklarinimit fajtor të kërkuesit, sipas nenit 298/3 të KP-së; prishjen e këtij vendimi e pushimin e gjyqimit të çështjes për veprën penale të parashikuar nga neni 297/2 i KP-së, për shkak se fakti nuk përbën veprë penale; ndryshimin e vendimit të vetëm për sa u përket masave të dënimit me burgim, duke e dënuar kërkuesin me 20 vjet burgim.

3. Në vijim, kërkuesi i është drejtuar Gjykatës së Lartë me kërkesë për rishikimin e vendimeve gjyqësore të dhëna ndaj tij, duke pretenduar se është gjykuar në mungesë dhe se ditën që ka ndodhur ngjarja ka qenë në Greqi. Në mbështetje të pretendimeve të tij ai ka paraqitur si prova dy deklarime të dhëna para policisë greke nga shtetasit B.M. dhe I.D., dy dëshmi betimi të dhëna nga shtetasit grekë E.F-S. dhe A.S. përpara Gjykatës së Qarkut Athinë, si dhe kopje origjinale të diagnozës mjekësore të datës 09.01.2004, të dhënë nga një doktor në Greqi.

4. Me vendimin nr. 162, datë 22.05.2013, Gjykata e Lartë ka vendosur pranimin e kërkesës për rishikim; prishjen e vendimeve nr. 13, datë 24.01.2005 të Gjykatës së Rrethit Gjyqësor Vlorë, nr. 461, datë 27.12.2005 të Gjykatës së Apelit Vlorë dhe nr. 536, datë 22.06.2007 të saj; kthimin e çështjes për rishqyrtim në gjykatën e rrethit; pezullimin e ekzekutimit të vendimit të dënimit me burgim; urdhërimin e lirimit të menjëhershëm të kërkuesit, nëse nuk mbahej për ndonjë shkak tjetër. Sipas Gjykatës së Lartë, provat e paraqitura nga kërkuesi përbënin prova të reja dhe thelbësore në kuptim të ligjit, të tilla që përligjinin kërkesën për rishikim, pasi nuk ishin marrë në shqyrtim në gjykimin penal të zhvilluar ndaj tij

dhe në përmbajtje provonin fakte të kundërta nga ato të parashtruara nga gjykatat në vendimin e dënimit. Për rrjedhojë, ato duhej t'i nënshtroheshin shqyrtimit gjyqësor në procesin e rigjyimit dhe të vlerësoheshin së bashku me provat e tjera të shqyrtuara në gjykimin e mëparshëm.

5. Në rigjykim, me vendimin nr. 449, datë 25.09.2014, Gjykata e Rrethit Gjyqësor Vlorë ka vendosur deklarinimin të pafajshëm të kërkuesit. Kjo gjykatë ka arsyetuar, ndër të tjera, se në çmim të provave të reja në raport me provat e ndodhura në dosje dhe të shqyrtuara në gjykimin e mëparshëm në përputhje me nenin 152 të Kodit të Procedurës Penale (*KPP*), nuk provohej tej çdo dyshimit të arsyeshëm se kërkuesi e kishte kryer veprën penale.

6. Kundër këtij vendimi ka ushtruar ankim prokurori, i cili ka kërkuar prishjen e tij, rrëzimin e kërkesës së kërkuesit për rishikimin e vendimit, lënien në fuqi të vendimit të formës së prerë nr. 13, datë 24.01.2005 të Gjykatës së Rrethit Gjyqësor Vlorë për deklarinimin fajtor të kërkuesit për veprën penale të parashikuar nga neni 298/3 i KP-së, si dhe dënimin e tij me 20 vjet burgim. Me vendimin nr. 345, datë 25.05.2016, Gjykata e Apelit Vlorë ka vendosur lënien në fuqi të vendimit nr. 449, datë 25.09.2014 të Gjykatës së Rrethit Gjyqësor Vlorë.

7. Kundër vendimit nr. 345, datë 25.05.2016 të Gjykatës së Apelit Vlorë ka ushtruar rekurs prokuroria pranë kësaj gjykate, duke kërkuar prishjen e tij e të vendimit nr. 449, datë 25.09.2014 të Gjykatës së Rrethit Gjyqësor Vlorë, si dhe kthimin e çështjes për rishqyrtim. Me vendimin nr. 00-2023-1112 (198), datë 03.07.2023 të marrë në dhomë këshillimi, Kolegji Penal i Gjykatës së Lartë ka vendosur prishjen e vendimit nr. 345, datë 25.05.2016 të Gjykatës së Apelit Vlorë dhe dërgimin e çështjes për rishqyrtim në Gjykatën e Apelit të Juridiksionit të Përgjithshëm, me tjetër trup gjykues.

8. Në datën 17.11.2023 kërkuesi i është drejtuar Gjykatës Kushtetuese (*Gjykata*) me kërkesë për shfuqizimin e vendimit të Gjykatës së Lartë, duke pretenduar se i ka cenuar të drejta kushtetuese.

II

Pretendimet e kërkuesit

9. **Kërkuesi**, në mënyrë të përmbledhur, ka parashtruar se i është cenuar e drejta për proces të rregullt ligjor, në drejtim të:

9.1. *Së drejtës së aksesit dhe së drejtës për t'u njoftuar për seancën gjyqësore, për t'u dëgjuar dhe për t'u mbrojtur*, pasi Gjykata e Lartë nuk ka njoftuar për

shqyrtimin e çështjes së tij në asnjë nga mënyrat e njoftimit. Në kundërshtim me nenin 436 të KPP-së, ndonëse kjo gjykatë ka pasur të dhënat e kontaktit elektronik të përfaqësuesit të tij, i cili ka qenë i njëjtë në të gjitha shkallët e gjykimit, nuk e ka njoftuar atë. Sipas faqes zyrtare të Gjykatës së Lartë zhvillimi i gjykimit të çështjes është shtyrë disa herë pa u dhënë arsye, ndërkohë që sipas shkresës së kancelarit të kësaj gjykate, shpalljet e seancave publike të datës 09.09.2022 dhe 18.10.2022 kanë qenë gabime teknike. Pa e njoftuar për zhvillimin e gjykimit, Gjykata e Lartë ka vendosur prishjen e vendimit nr. 345, datë 25.05.2016 të Gjykatës së Apelit Vlorë dhe kthimin e çështjes për rishqyrtim në Gjykatën e Apelit të Juridiksionit të Përgjithshëm, duke rënduar pozitën e tij. Kjo gjykatë nuk ka informuar përbërjen e trupit gjykues që ka shqyrtuar çështjen, datën e gjykimit dhe mënyrën e shqyrtimit të rekursit (seancë gjyqësore ose dhomë këshillimi), në cenim të së drejtës së tij për proces të rregullt ligjor. Këto shkelje procedurale kanë passjellë kufizimin e së drejtës për t'u dëgjuar e për t'u mbrojtur, si dhe të parimit të barazisë së armëve dhe kontradiktoritetit. Në këto kushte, vendimi i Gjykatës së Lartë, i cili kishte të bënte me lirinë e tij personale, është marrë në shkelje të Kushtetutës, KEDNJ-së dhe legjislacionit në fuqi.

- 9.2. *Parimit të gjykimit nga një gjykatë e caktuar me ligj.* Në jurisprudencën e saj Gjykata ka theksuar se procesi, në tërësinë e tij, përfshirë edhe mënyrën se si janë marrë provat duhet të jetë i rregullt.

III

Vlerësimi i Kolegjit

A. Për legjitimitimin e kërkuarit

10. Çështja e legjitimitimit (*locus standi*) është vlerësuar nga Gjykata si një ndër aspektet kryesore që lidhet me nisjen e një procesi kushtetues. Sipas neneve 131, pika 1, shkronja “f” dhe 134, pikat 1, shkronja “i” dhe 2, të Kushtetutës, si dhe nenit 71 të ligjit nr. 8577/2000, çdo individ, person fizik ose juridik, subjekt i së drejtës private dhe publike, mund të vërë në lëvizje Gjykatën për gjykimin përfundimtar të ankesave kundër çdo akti të pushtetit publik ose vendimi gjyqësor që cenon të drejtat dhe liritë themelore të garantuara në Kushtetutë. Ankimi kushtetues individual, në çdo rast, duhet të plotësojë kriteret e nenit 71/a të ligjit nr. 8577/2000, që lidhen me shterimin e mjeteve juridike efektive, afatin e paraqitjes së kërkesës, pasojat

negative të pësuar në mënyrë të drejtpërdrejtë e reale, mundësinë për rivendosjen e së drejtës së shkelur, si dhe rregullimet e veçanta ligjore të shqyrtimit paraprak të kërkesës. Kriteret për pranueshmërinë e kërkesës janë kumulative, në kuptimin që mjafton mosplotësimi i njërit prej tyre që kërkuesi të mos legjitimohet për vënien në lëvizje të gjyqimit kushtetues.

11. Kërkuesi, si individ, legjitimohet *ratione personae*, bazuar në nenet 131, pika 1, shkronja “f” dhe 134, pika 1, shkronja “i”, të Kushtetutës, pasi ka qenë palë në procesin gjyqësor ndaj të cilit ka ngritur pretendime në këtë Gjykatë dhe ka interes të drejtpërdrejtë në çështjen e parashtruar.

12. Për sa i përket kriterit të *shterimit të mjeteve juridike efektive*, në kuptim të nenit 131, pika 1, shkronja “f”, të Kushtetutës, Gjykata vendos për gjykimin përfundimtar të ankesave të individëve, pasi të jenë shteruar të gjitha mjetet juridike efektive për mbrojtjen e të drejtave kushtetuese, që individit pretendon se i janë cenuar nga akti i pushtetit publik. Qëllimi i këtij neni të Kushtetutës është, ndër të tjera, të mundësojë, brenda sistemit gjyqësor të zakonshëm, parandalimin ose riparimin e shkeljeve të pretenduara, përpara se të tilla pretendime të paraqiten në Gjykatë. Në kushtet kur kontrolli kushtetues ka një funksion *subsidiar*, ai mund të kërkohet vetëm për një vendim përfundimtar të çfarëdolloj forme që përmyll procesin gjyqësor të themelit. Cenimi i së drejtës për proces të rregullt ligjor, të garantuar nga neni 42 i Kushtetutës, mund të pretendohet në këtë Gjykatë vetëm pasi të shterohen të gjitha mundësitë e ofruara nga sistemi i apelimeve dhe kjo vlen edhe në rastet kur procedurat gjyqësore paraprake çojnë në një rëndim të mëtejshëm ose në tejzgjatjen e cenimit të kësaj të drejte (*shih vendimet nr. 24, datë 27.04.2023; nr. 19, datë 07.07.2022; nr. 14, datë 11.03.2021 të Gjykatës Kushtetuese*).

13. Në rastin konkret, objekt i ankimit kushtetues individual është vendimi nr. 00-2023-1112 (198), datë 03.07.2023 i Kolegjit Penal të Gjykatës së Lartë, për të cilin kërkuesi ka pretenduar se i ka cenuar të drejtën për proces të rregullt ligjor në disa aspekte. Për sa i përket këtij vendimi, Kolegji konstaton se përmes tij është vendosur kthimi i çështjes për rishqyrtim në Gjykatën e Apelit të Juridiksionit të Përgjithshëm, duke mos u zgjidhur në mënyrë përfundimtare themeli i çështjes, çka bën që vendimi i kundërshtuar i Gjykatës së Lartë të mos konsiderohet përfundimtar për qëllime të nenit 131, pika 1, shkronja “f”, të Kushtetutës.

14. Për sa më lart, në rrethanat kur gjykimi i çështjes është në proces dhe i papërfunduar, për sa kohë që çështja është në shqyrtim në Gjykatën e Apelit të Juridiksionit të Përgjithshëm dhe kërkuesi nuk ka marrë një përgjigje përfundimtare nga gjykatat e juridiksionit të zakonshëm në kuptim të nenit 131, pika 1, shkronja “f”, të Kushtetutës, Kolegji vlerëson se ai

i ka të gjitha mjetet e nevojshme juridike efektive për mbrojtjen e interesave të tij pranë atyre gjykatave, përfshirë më pas edhe mbrojtjen kushtetuese në këtë Gjykatë. Për rrjedhojë, në rastin konkret ankimi kushtetues individual nuk plotëson kriterin paraprak të shterimit të të gjitha mjeteve juridike efektive në dispozicion përpara se kërkuesi t'i drejtohet Gjykatës. Në këto kushte, analiza e përmbushjes së kriterëve të tjera të pranueshmërisë së ankimit kushtetues individual të kërkuesit bëhet e panevojshme, për shkak të karakterit kumulativ të tyre.

15. Në përfundim, Kolegji çmon se kërkesa nuk plotëson kriteret ligjore për kalimin e saj për shqyrtim në seancë plenare.

PËR KËTO ARSYE,

Kolegji i Gjykatës Kushtetuese, në bazë të neneve 31, dhe 31/a, pika 2, shkronja “d”, të ligjit nr. 8577, datë 10.02.2000 “Për organizimin dhe funksionimin e Gjykatës Kushtetuese të Republikës së Shqipërisë”, të ndryshuar,

V E N D O S I:

Moskalimin e çështjes për shqyrtim në seancë plenare.